

- KÜSTER, E., - 1911. Die Gallen der Pflanzen. Leipzig.
 MOLLIARD, M., - 1904. Une coléopterocécidie nouvelle sur le *Salix caprea*, type de cécidie facultative. Rev. gén. Bot. 16:91-95.
 MÜLLER, H. J., - 1956. Cercopina, Schaumzikaden. In P. SORAUER, Handbuch der Pflanzenkrankheiten II, 3. Lief.: 199-214.
 PALM, B., - 1923. Aufzeichnungen über Zooecidien I-III. Svensk bot. T. 17:30-61.
 SCHMIDT, H., - 1914. Die Larve der Schaumzikade (*Aphrophora spumarius* L.) als Gallenbildner. Prometheus 25:250-252.
 SWANTON, S. W., - 1913. British plant-galls. London.
 Verslagen en Mededelingen no. 124 v. d. Plantenziektenk. Dienst te Wageningen: Jaarboek 1955. Wageningen.

BOEKBESPREKING

L. BROADBENT. - Investigation of virus diseases of Brassica crops. VII en 94 blz., 25 fig., 29 tabellen, 8 platen buiten de tekst. Agricultural Research Council Report Series no. 14. Cambridge University Press, 1957. Prijs 15 shillings.

In de jaren 1948 tot en met 1950 nam in Groot-Brittannië de schade, die virusziekten in gewassen van het geslacht *Brassica* aanrichtten, een dusdanige omvang aan, dat op instigatie van de Agricultural Research Council een uitvoerig onderzoek werd ingesteld naar de omstandigheden, die een ernstig optreden van deze ziekten in de hand werken. Dit boek nu geeft de gang van het onderzoek weer en bevat een samenvatting van de resultaten, die werden verkregen. Volledigheidshalve zij hier vermeld, dat tot het geslacht *Brassica* vele gewassen behoren, die in land- en tuinbouw van betekenis zijn, zoals: stoppelknollen, koolrapen, raap- en mosterdzaad, spruiten, rode-, witte- en savooiekool, bloemkool en broccoli.

Na een korte inleiding, waarin de belangrijkste cruciferenvirussen en de literatuur hierover worden aangeduid, volgen gegevens over de betekenis van de teelt van *Brassica*-soorten in Engeland en Wales, waarna de geschiedenis van het optreden van deze ziekten in Groot-Brittannië ter sprake komt, behandeld aan de hand van sinds 1934 over dit onderwerp verschenen literatuur.

In de hierna volgende hoofdstukken worden de virusziekten in detail besproken, waarbij zowel literatuurgegevens als de resultaten van het eigen werk worden genoemd. Het gaat hierbij vooral om het bloemkoolmozaïek (uit publikaties van VAN HOOFF ook in Nederland bekend) en „cabbage black ring spot” (overeenkomend met de door BEEMSTER in ons land bestudeerde virusziekte van stoppelknol). In korte hoofdstukjes worden enkele bijzonderheden over virusziekten van raap en stoppelknol gegeven, nl. het gele mozaïek („turnip yellow mosaic”) en krinkel. De verwekkers van deze ziekten worden onder meer door aardvlooiën verspreid. Ten slotte wordt het komkommermozaïekvirus genoemd, dat evenwel in de praktijk van zeer geringe betekenis is. Een samenvatting is hierna opgenomen, alsmede een lijst van 54 literatuuropgaven. Aan het einde bevindt zich een index.

Het bloemkoolmozaïek en het „cabbage black ring spot” vormen twee virusziekten, die niet alleen in Engeland, doch ook in vele andere landen, belangrijke schade kunnen doen. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat aan deze twee ziekten het grootste deel van het boek (69 van de 94 blz.) is gewijd. De verwekkers dezer ziekten worden beide door bladluizen verspreid en het verhinderen van hun optreden hangt grotendeels af van een bestrijding van deze insecten. Uit het onderzoek bleek dat de luizesoorten *Myzus persicae* en *Brevicoryne brassicae* de belangrijkste verspreiders van deze virussen zijn. Men heeft de betekenis van beide luizesoorten nagegaan gedurende de verschillende fasen in de groei van het gewas, gerekend naar de seizoenen. Zo bleek *M. persicae* niet belangrijk te zijn bij de overbrenging van virus van oude koolgewassen naar zaadbedden, doch soms wel in het gewas gedurende de zomer en de herfst. Dergelijke gegevens werden verzameld in verscheidene veldproeven, waarin de verspreiding der virusziekten en het optreden der bladluizen met elkaar werden vergeleken. Bij dit onderzoek werd gelet op een besmetting van de zaadbedden, uitgaande van een oud gewas, verspreiding der virussen binnen een perceel en van perceel naar perceel. Merkwaardig is, dat isolering van zaadbedden door middel van smalle stroken gerst of een ander graan, de mate van besmetting van de zaailingen met virus door aanvliegende luizen belangrijk kan verkleinen.

Als verslag van wetenschappelijk onderzoek is deze publikatie ongetwijfeld waardevol. Het is evenwel jammer, dat niet een reeks van wenken voor telers en voorlichters is toegevoegd, want deze zouden van grote betekenis kunnen zijn om in de praktijk het optreden van virusziekten in *Brassica*-soorten te verminderen of zelfs te voorkomen.

v. D. W.